DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.09>

УДК 343.98

А. О. Томашевська,

судовий експерт Житомирського НДЕКЦ МВС України,

м. Житомир, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2320-5845>,

e-mail: angelinazt77@gmail.com

О. В. Томашевський,

начальник відділу комп'ютерно-технічних та телекомунікаційних досліджень Житомирського НДЕКЦ МВС України, м. Житомир, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3582-1808>,

e-mail: tomashevskiyoleg@gmail.com

Актуальні аспекти проведення круглих столів на сучасному етапі розвитку судово-експертних установ

На основі дослідження визначено проблемні аспекти проведення наукових заходів у форматі круглого столу у сфері експертної діяльності. Розглянуто декілька способів вдалого проведення круглих столів у формі проєктної роботи з чітким поділом етапів підготовки й конкретними завданнями на кожному етапі. Розроблено рекомендації і запропоновано рішення для ефективності проведення круглих столів на регіональному й міжнародному рівнях.

Достовірність здобутих результатів і висновків забезпечено загальнонауковими та спеціальними методами дослідження, зокрема: спостереження, формальної логіки (аналіз, синтез, дедукція, індукція, аналогія, абстрагування), а також системно-структурним.

Ключові слова: *круглий стіл, ділова зустріч, бесіда, дискусія, інтерактивність, дослідження, судово-експертні установи.*

Постановка наукової проблеми. Сутність сучасних міжнародних відносин — у розвитку потенціалу та співробітництві, підвищенні авторитету й активізації діяльності правових інститутів. З огляду на це, зміна світових реалій об'єктивно детермінує формування партнерства як принципу правової взаємодії, досягнення якого слід розглядати нині як головну мету та як технологію розв'язання складних актуальних питань у судово-експертній діяльності.

Судово-експертні установи є складовою відповідної системи, і їх діяльність сприяє з'ясуванню об'єктивної істини у справах про порушення норм права, забезпеченню прав і свобод учасників кримінального провадження через об'єктивне та справедливе судочинство, об'єктивне підґрунтя для оцінювання результатів досудового розслідування.

У сучасних міжнародних умовах співпраця з представниками інших країн для органів досудового розслідування та судово-експертних установ стає об'єктивною необхідністю. Виникає потреба не лише в удосконаленні вже наявних форм і методів ведення переговорів, а й у пошуку нових форм співпраці між країнами на основі взаємних інтересів, із метою запобігти корупції та злочинності в Україні.

Ідея про важливість партнерства (як провідного принципу діяльності демократичного суспільства) уже здобула визнання на міжнародному рівні. Так, іще в Копенгагенській декларації про соціальний розвиток від 01.01.1995 р. зазначено про важливість гласності та підзвітності в управлінні державними органами та про необхідність розвитку партнерства з вільними і представницькими організаціями громадянського суспільства¹.

На значення партнерства для ефективної роботи судово-експертних установ і державних органів, для створення правової соціальної держави неодноразово звертали увагу вітчизняні й закордонні науковці.

Судово-експертні установи України потребують довготермінового стратегічного партнерства у міжнародній правовій сфері, де б культивувалися толерантні взаємини між учасниками. Співпраця має бути зорієнтована на вдосконалення методів і методик експертної діяльності, систематичне розширення експертної компетенції та професійної майстерності, підвищення ступеня визначеності експертних висновків, модернізацію методів підготовки експертних кадрів, обговорення проблемних питань.

Обмін думками дає змогу знаходити певні точки дотику, які б у подальшій роботі слугували відправним пунктом для пошуку загальних висновків, віднайдення наукової істини чи досягнення консенсусу в розв'язанні якоїсь проблеми.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання розроблення дієвих методів прийняття рішень у системі державного управління досліджували багато науковців (В. Д. Бакуменко, О. О. Бабінова, О. Г. Пухкал та ін.)². Однак, питання методики проведення круглого столу не розглянуто в наукових публікаціях на належному рівні, особливо її специфікація у сфері експертної діяльності (хоча питанню участі громадськості у процесах державотворення приділили увагу такі дослідники, як: В. І. Борденюк,

¹ Конвенція о договоре международной автомобильной перевозки пассажиров и багажа. Женева, 1973. (КАПП) // Treaty Series. Vol. 1774. N. Y., 2000. P. 109—162.

² Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : навч. посіб. Київ, 2012. 344 с. ; Бабінова О. О. Методи залучення громадськості до прийняття управлінських рішень: зарубіжний досвід. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України ; за заг. ред. А. О. Чемериса. Львів, 2004/05. Вип. 6/7. С. 217—224.

Є. П. Кушнар'ов, С. О. Москаленко, О. В. Кулініч та ін.)¹. Науковці обґрунтували використання різноманітних технологій і методик побудови міцної демократії в країні.

Більшість розвинених демократичних країн уже напрацювали значний досвід у взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Одним з основних методів співпраці громадськості та влади науковці називають відкрите обговорення, для якого (за всієї його демократичності) характерні певні особливості — як організації такого обговорення, так і самого процесу обговорення.

Дослідження свідчать, що від різних симпозіумів, конференцій, семінарів до 40 % коефіцієнта корисної дії спеціалісти отримують під час неформального спілкування, яке часто має важливе змістовне значення й істотно впливає на весь процес спілкування. Ефективність цієї бесіди можна підвищити, надаючи їй організованого характеру у вигляді тематичних дискусій, тобто круглого столу.

Термін «круглий стіл» походить із середньовічних лицарських романів про короля Артура: коли лицарі сідали саме за круглий стіл для того, щоб між учасниками не точилося суперечок за краще місце. Пізніше розповіді про круглий стіл поширилися європейськими фольклором і літературою².

Із плином часу неодмінним атрибутом дипломатичних переговорів і міжнародних конференцій став круглий стіл. Вислів «сісти за круглий стіл» нині означає рівність усіх учасників обговорення, мирні переговори, доброзичливий обмін думками.

Мета статті — виявити проблемні зони у проведенні наукових заходів у форматі круглого столу як засобу знаходження шляхів розв'язання виявлених проблем у сфері експертної діяльності на регіональному й міжнародному рівнях.

Викладення основного матеріалу дослідження. Термін «круглий стіл» у сучасному значенні вживають із ХХ століття.

Це один зі способів організації обговорення гострих, складних і актуальних питань та обміну досвідом у професійній сфері. Кожен з учасників має право під час обговорення спірного або дискусійного питання висловити свою точку зору. Нікому не дозволено поводитися зверхньо щодо решти учасників. Слід поважати позицію кожного учасника. Критици — ані деструктивній, ані конструктивній — тут місця немає.

¹ Борденюк В. І. Децентралізація державної влади і місцеве самоврядування: поняття, суть та форми (види). *Право України*. 2005. № 1. С. 21—25 ; Москаленко С. О. Взаємодія держави і громадських організацій як суб'єктів соціальної політики. *Вісник НАДУ*. 2006. № 4. С. 242—249 ; Кулініч О. В. Механізми взаємодії органів державного управління та громадських організацій в реалізації молодіжної політики в Україні : автореф. дис. ... канд. наук. Харків, 2009. 19 с.

² Попова М. К. Легенда о короле Артуре в культуре елизаветинской Англии // Миф в культуре Возрождения. Москва, 2003. С. 294—300.

Ця модель обговорення, зрештою, дає результати, які, зі свого боку, стають новими угодами.

Розглянемо проблеми, які найчастіше можуть стати на заваді успішному круглому столу, і низку рішень цих проблем. Під час дискусії значну роль має досягнення інтерактивності у спілкуванні. Ключем до досягнення інтерактивності є, зокрема, поєднання ретельного покрокового підготовчого процесу з рівноправним і толерантним обговоренням під час дискусії у форматі круглого столу.

Дискусія у форматі круглого столу передбачає рівні можливості всіх учасників обстоювати свою точку зору. На жаль, не завжди можна дійти одностайності та згоди, дошукуючи спільних рішень поставлених проблем.

Виокремимо найбільш слабкі місця в підготовці та проведенні круглого столу, які призводять до невдалих або посередніх результатів.

Часто причиною багатьох невдалих ділових зустрічей є недостатня аргументація та невміння розвинути й обґрунтувати свою точку зору. Така проблема може виникати внаслідок занадто загального розуміння учасником свого завдання. Відповідно, розв'язати її можна шляхом деталізації ролей учасників. При цьому різноманітність думок під час бесіди, на відміну від дебатів, значною мірою сприяє успіху ділової зустрічі.

Найбільша складність у проведенні успішного круглого столу — це забезпечити справжню інтерактивність, яка надає безліч можливостей для розв'язання конкретних проблем, оскільки є платформою для обміну думками з певного питання, і кожен учасник має змогу висловитися.

Як не дивно, через ту саму причину ділова зустріч може стати справжнісінькою проблемою — якщо не дотримати балансу між захопливою та жвавою бесідою і порядком: не можна перетворювати дискусію на монотонний виступ опонента або некероване багатоголосне обговорення питання.

Причина останнього — невміння співрозмовників слухати й чути одне одного. Зайва «заикленість» на своєму виступі призводить до того, що замість вдумливого вислуховування співрозмовників і адекватного реагування на їхні слова (тобто повноцінної участі у спілкуванні), опоненти повторюють заготовлений текст свого виступу. Іншою крайністю є нетерпимість до протилежної думки й неготовність вислухати співрозмовника та його доводи. Слід зазначити, що останнє трапляється набагато рідше, ніж зайві пасивність і апатія.

На підставі аналізу проведених круглих столів розроблено низку рекомендацій. Зокрема, модераторові рекомендовано ретельно підготуватися та продумати вступ, сформулювати конкретну, доволі вузьку тему дискусії (наприклад, замість надто широкої теми віддати перевагу більш вузькій і конкретній). Модератор повинен бути добре обізнаним із позицією кожного учасника та вміло переводити питання від однієї позиції до протилежної для жвавості дискусії. Учасники мають бути активними (не тільки коли озвучують свою позицію, а й коли слухають виступи решти), сміливо

висловлювати свою думку, бути готовими до обговорення проблеми з метою визначення можливих шляхів її розв'язання, мати певну позицію, теоретичні знання та практичний досвід.

Крім того, відсутність інтерактивності учасників на діловій зустрічі значною мірою виявляється і в невмінні співрозмовників вчасно навести необхідні аргументи на користь своєї позиції, щоб відреагувати на висловлювання опонентів.

Ще одна складність у проведенні круглого столу — коли співрозмовники через різні причини мають дуже нечітке уявлення про те, чого від них очікують. Учасники по черзі беруть участь у виступі, але така ділова зустріч не викликає нічого, крім нудьги. Тому рекомендовано організовувати круглий стіл у формі проєктної роботи, із чітким поділом етапів підготовки й конкретними, так само чітко сформульованими завданнями на кожному етапі.

Під час проведення наукових заходів можуть спіткати й такі проблеми, як непередбачувана відсутність учасників за станом здоров'я (особливо модератора, VIP-гостей і доповідачів) та брак фінансового забезпечення.

Нині до проведення круглого столу існує декілька підходів, які вважаємо доречним розглянути в цій статті.

Найбільш поширеним способом проведення ділової зустрічі є нарада у довільній формі, у якій немає чітко сформульованого порядку денного. Інколи на таких зустрічах навіть ніхто не головує, їх проводять із залученням значної кількості учасників у формі бесіди (наприклад, засідання комісії або нарада науковців). У такому разі не ухвалюють жодних рішень. Метою круглого столу, організованого в такий спосіб, є обмін думками¹.

Іншого способу організації та проведення ділової зустрічі потребує обговорення конкретного питання. Метою такої ділової зустрічі є висловлення, вивчення й узагальнення широкого спектру думок та ідей із порушеної проблеми: кожний із учасників висловлює особисту думку щодо винесеного на обговорення питання².

У такому разі круглий стіл — це можливість обговорити суперечливі питання, вивчити проблему з різних точок зору, звернути увагу на нез'ясовані проблеми та досягти консенсусу. Завданням проведення ділових зустрічей у такий спосіб є мобілізація й активізація учасників для розв'язання конкретних нагальних проблем.

Проведення ділової зустрічі передбачає: дотримання її учасниками певних правил, готовність співрозмовників обговорити проблему та визначити можливі шляхи її розв'язання, а також наявність в учасників теоретичних знань, певної позиції і практичного досвіду. Для створення ділової атмосфери й досягнення позитивного результату необхідно:

¹ Галушко В. П. Діловий протокол та ведення переговорів : навч. посіб. Вінниця, 2002. 226 с.

² Гах Й. М. Етика ділового спілкування : навч. посіб. Київ, 2005. 160 с.

- передбачити оптимальну кількість учасників (для аудиторії у 20—30 осіб необхідний асистент, який забезпечує роботу технічних засобів для відео- й аудіозаписів; залучення значного кола фахівців потребує двох ведучих);
- узгодити регламент виступів (зазвичай спільний регламент виступів — 2 год, виступи учасників і фахівців — до 10 хв, участь у дискусії — 3—5 хв);
- відповідно оформити приміщення (бажано, щоб круглий стіл був дійсно круглим — це сприятиме груповому спілкуванню і максимальній участі всіх присутніх у дискусії)¹.

В організації та проведенні круглого столу виокремлюють три етапи: підготовчий, дискусійний і завершальний².

Підготовчий етап містить:

- вибір проблеми (проблема має бути актуальною, гострою, мати різні шляхи вирішення);
- підбір модератора (він керує проведенням ділової зустрічі, а тому повинен на високому рівні знатися на методи нарощування інформації, мистецтві створення довірчої атмосфери, уміти підтримувати та вести дискусії, бути ерудованим і поінформованим);
- підбір диспутантів (диспутантами є міжнародні партнери, представники різних організацій та зацікавлені сторони інших виконавчих структур);
- підготовку сценарію (проведення круглого столу за заздалегідь спланованим сценарієм дає змогу уникнути спонтанності та хаотичності в його роботі).
- оснащення приміщення стандартним устаткуванням з метою підтримання ділової атмосфери (мультимедійними засобами, аудіо- та відеотехнікою);
- консультування учасників (дають змогу виробити у більшості учасників певні переконання, які ці учасники надалі відстоюватимуть);
- підготовку необхідних матеріалів (у паперовому вигляді або на електронних носіях: матеріали експресопитувань, статистичні дані проведеного аналізу).

До *дискусійного етапу* належить виступ модератора, у якому визначено правила проведення наради (засідання) у формі круглого столу, проблему, регламент і поінформовано всіх учасників про спільні правила комунікації.

Завершальний етап містить:

- підбиття ведучим остаточних підсумків;
- вироблення рішень або рекомендацій, прийняття резолюції;

¹ Чмут Т. К., Чайка Г. Л. Етика ділового спілкування : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2002. 224 с.

² Требін М. П. Круглий стіл // Політична енциклопедія ; редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ, 2011. С. 377.

- визначення спільних результатів проведеного заходу.

Слід зазначити, що процес спілкування є надзвичайно складним явищем, коли від окремих дій залежить успішність проведених переговорів загалом.

На початку бесіди слід зорієнтуватися та спробувати налагодити контакт з партнером. Метою цього етапу є залучення уваги й інтересу партнера до розмови та створення сприятливої атмосфери для спілкування. Це має вирішальне значення для забезпечення бажання й готовності співрозмовника брати участь у бесіді.

Найраціональнішим початком спілкування є безпосередній перехід до предмета розмови, без довгого вступу.

Передаючи повідомлення, слід висловити свою позицію так, щоб співрозмовник чітко зрозумів її. Усвідомити повідомлення буде легше, якщо викласти його стисло, послідовно, логічно та зрозуміло. У передаванні повідомлення важливу роль мають інтонація, темп розмови, тембр голосу, вираз обличчя, міміка й жести. Після викладу початкового повідомлення в бесіді ініціативу необхідно віддати партнерові ¹.

Під час спілкування потрібно активно слухати, що передбачає не тільки розуміння змісту висловлювань, а й стимулювання висловлювань співрозмовника, відображення стану партнера, його інтересів, демонстрування уваги до нього.

Визначають три основні форми слухання: уточнення, підтримка висловлювання, коментування².

Уточнюючи — переконатися в адекватному розумінні співрозмовника. Підтримуючи висловлювання, необхідно дати співрозмовникові змогу висловити свою позицію; коментуючи — висловити свою думку.

Аргументи мають бути зрозумілими, переконливими, простими та точними. Фаза аргументування спрямована на логічне пов'язування ідей, чітке визначення розбіжностей, вплив на позицію співрозмовника. Докази слід подавати в коректній формі. Спосіб переконання необхідно будувати, зважаючи на особливості темпераменту партнера. У пригоді також стане принцип наочності.

Етап підбиття підсумків передбачає в оформленні взаємних зобов'язань і визначенні конкретних дій для виконання й контролю за фіксуванням домовленостей. Нотатки, зроблені в присутності співрозмовника, свідчать про серйозне ставлення до ухвалених рішень.

Вихід із контакту передбачає: звернути увагу на партнера, змалювати перспективи співпраці, продемонструвати свою зацікавленість у дотриманні домовленостей, подякувати за участь. Форма, у якій відбувається

¹ Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування : навч. посіб. 3-тє вид., стереотип. Суми ; Київ, 2005. 224 с.

² Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування : навч. посіб. Київ, 2002. 200 с.

завершення бесіди, має сприяти створенню атмосфери взаємоповаги. Якщо розмова затягується, її необхідно спрямувати на поточні справи: так можна, не створюючи відчуття незручності, дати зрозуміти співрозмовникові, що необхідно завершувати бесіду ¹.

Організуючи круглі столи, потрібно також враховувати розташування учасників за столом: це має неабияку роль в успіху його проведенні. Розглянемо проблеми, які можуть виникати між учасниками дискусій у разі їх розташування за стандартним столом (прямокутним, круглим, квадратним), і визначимо, яке з них є оптимальним за певних обставин.

У процесі досліджень встановлено, що, сидячи один навпроти одного, кожен учасник спілкування підсвідомо ділить стіл на дві рівні території, при цьому кожен претендує на власну територію та захищатиме її в разі зазіхань. Якщо учасники не бажають спілкуватися один з одним за столом, то вони дотримуються незалежної позиції. Таку ситуацію зазвичай розцінюють як відсутність зацікавленості й вороже ставлення людини, чії територіальні межі було порушено. За потреби відвертої розмови між учасниками такого розташування варто уникати ².

Здавна вважали, що стіл слід орієнтувати на одну зі сторін світу. Давні люди вірили, що, сидячи обличчям на північ, можна розраховувати на успіх у справах. Відчуття волі та схильність до ризику можна забезпечити поверненням обличчям на південь. Звернене на схід обличчя віщує винахідливість і динамічність. Розташування у західному напрямку має забезпечити новими творчими ідеями.

Щодо квадратного столу, то він сприяє створенню стосунків суперництва рівних за статусом учасників. Такі столи є ефективними для підкреслення субординації або для проведення нетривалої ділової бесіди. При цьому налагодити співпрацю швидше вийде з тією людиною, яка сидить за столом поруч із вами. Людина, яка сидітиме праворуч від вас, розумітиме вас краще, аніж людина ліворуч. Водночас та, хто сидить просто навпроти вас, чинитиме найбільший опір. Загалом вважають, що квадратний стіл не сприяє налагодженню атмосфери довіри.

У разі використання прямокутного столу гості, яких розміщено в різних кінцях столу, ризикують залишитися поза бесідою, що відбувається в центральній частині столу. Чільну позицію посідатиме та здійснюватиме той, хто не сидітиме спиною до дверей ³.

Практикою доведено, що атмосфері невимушеності сприяє неофіційний круглий стіл: він є найкращим засобом проведення ділової зустрічі людей однакового соціального статусу, оскільки кожному за столом надано

¹ Кубрак О. В. Зазнач. твір.

² Білик Е. Сучасна енциклопедія етикету: 1000 правил і корисних порад ; пер. з рос. О. Росінської. Донецьк, 2005. 382 с.

³ Статінова Н. П., Радченко С. Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ, 2001. 280 с.

однаковий простір. За таким столом жодний із гостей не опиниться поза групою і жодний не претендуватиме на першість.

Висновки. На сучасному етапі модернізації судово-експертної діяльності й активного співробітництва проведення круглих столів сприятиме демократичному розвитку правових відносин в умовах глобалізаційних змін і формуванню консенсусу як ефективного механізму взаємодії у між-державних відносинах. Обговорення проблем, обмін думками, налагодження тісних контактів, пошук додаткових можливостей і дискусія під час обговорення особливих, «гарячих» питань надає круглому столу динамічності й ексцентричності. Їх проведення сприятиме обміну досвідом і пошуку найбільш раціональних шляхів розв'язання проблем, зумовлених діяльністю судово-експертних установ.

За результатами проведеного дослідження зроблено висновок, що запропоновані інновації не претендують на остаточне вирішення відповідних проблем у проведенні круглих столів і можуть стати підґрунтям для вибору найбільш прийняттого варіанту розв'язання цих проблем завдяки широкій і коректній науковій дискусії.

References

- Babinova, O. O. (2004/05). *Metody zaluchennia hromadskosti do pryiniattia upravlinskykh rishen: zarubizhnyi dosvid. Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia* : zb. nauk. pr. LRIDU NADU pry Prezydentovi Ukrainy ; za zah. red. A. O. Chemerysa. Lviv. Vyp. 6/7 [in Ukrainian].
- Bakumenko, V. D. (2012). *Derzhavno-upravlinski rishennia* : navch. posib. Kyiv [in Ukrainian].
- Bilyk, E. (2005). *Suchasna entsyklopediia etyketu: 1000 pravyl i korysnykh porad* ; per. z ros. O. Rosinskoi. Donetsk [in Ukrainian].
- Bordeniuk, V. I. (2005). *Detsentralizatsiia derzhavnoi vlady i mistseve samovriaduvannia: poniattia, sut ta formy (vydy). Pravo Ukrainy. № 1* [in Ukrainian].
- Chmut, T. K., Chaika, H. L. (2002). *Etyka dilovoho spilkuvannia* : navch. posib. 2-he vyd., pererob. i dop. Kyiv [in Ukrainian].
- Hakh, Y. M. (2005). *Etyka dilovoho spilkuvannia* : navch. posib. Kyiv [in Ukrainian].
- Zubenko, L. H., Niemtsov, V. D. (2002). *Kultura dilovoho spilkuvannia* : navch. posib. Kyiv [in Ukrainian].
- Halushko, V. P. (2002). *Dilovy protokol ta vedennia perehovoriv* : navch. posib. Vinnytsia [in Ukrainian].
- Konventsia o dohovore mezhdunarodnoi avtomobylnoi perezovke passazhyrov y baha-zha. Zheneva, 1973. (KAPP) // *Treaty Series*. Vol. 1774. N. Y., 2000 [in Russian].
- Kubrak, O. V. (2005). *Etyka dilovoho ta povsiakdennoho spilkuvannia* : navch. posib. 3-tie vyd., stereotyp. Sumy ; Kyiv [in Ukrainian].
- Kulinich, O. V. (2009). *Mekhanizmy vzaïemodii orhaniv derzhavnoho upravlinnia ta hromadskykh orhanizatsii v realizatsii molodizhnoi polityky v Ukraini* : avtoref. dys. ... kand. nauk. Kharkiv. 19 s. [in Ukrainian].
- Moskalenko, S. O. (2006). *Vzaiemodiia derzhavy i hromadskykh orhanizatsii yak sub'iektiv sotsialnoi polityky. Visnyk NADU. № 4* [in Ukrainian].

- Popova, M. K. (2003). Lehenda o korole Arture v kulture elyzavetynskoj Anhlyy // *Myf v kulture Vozrozhdeniya*. Moskva [in Russian].
- Statinova, N. P., Radchenko, S. H. (2001). *Etyka biznesu* : navch. posib. Kyiv [in Ukrainian]
- Trebin, M. P. (2011). Kruhlyi stil // *Politychna entsyklopediia* ; redkol. : Yu. Levenets (holova), Yu. Shapoval (zast. holovy) ta in. Kyiv [in Ukrainian].

А. А. Томашевская, О. В. Томашевский

**Актуальные аспекты проведения круглых столов
на современном этапе развития судебно-экспертных учреждений**

В современных международных условиях сотрудничество с представителями других стран для органов досудебного расследования и судебно-экспертных учреждений становится объективной необходимостью. а это требует не только совершенствования уже существующих форм и методов ведения переговоров, но и поиска новых форм сотрудничества между странами на основе взаимных интересов.

Целью данной статьи является выявление проблемных зон в проведении научных мероприятий в формате круглого стола как средства нахождения путей решения обнаруженных проблем в сфере экспертной деятельности на региональном и международном уровнях. Разработаны рекомендации для эффективности проведения круглых столов.

В процессе исследования определены основные проблемы, приводящие к неудачным круглым столам из-за несогласованности, отсутствия интерактивности, недостаточной аргументационной базы, неуправляемого многоголосого обсуждения, неумения обосновать и развить свою точку зрения.

На основании анализа проведённых круглых столов разработан ряд рекомендаций и рассмотрено несколько способов удачного проведения в форме проектной работы с чётким разделением этапов подготовки и распределением конкретных задач на каждом этапе.

Достоверность полученных результатов и выводов обеспечена благодаря общенаучным и специальным методам исследования, являющимся средствами научного поиска, в частности — наблюдению и формальной логике (анализ, синтез, дедукция, индукция, аналогия, абстрагирование); системно-структурный метод использовали для определения особенностей проведения деловых встреч.

Внедрение в экспертную практику указанных рекомендаций при проведении деловых встреч будет способствовать поиску рациональных путей решения проблем, обмену опытом на региональном и международном уровнях с экспертами ведущих стран мира.

Ключевые слова: круглый стол, деловая встреча, беседа, дискуссия, интерактивность, исследования, судебно-экспертные учреждения.

A. Tomashevska, O. Tomashevsky

**Topical aspects of round table holding at the current stage
of forensic science institutions development**

In modern international conditions, cooperation with representatives of other countries is becoming an objective need for pre-trial investigation bodies and forensic science institutions. And it requires not only the improvement of current forms and methods of negotiations but also the search for new forms of cooperation between countries based on mutual interests.

The Article purpose is to identify problem areas in holding scientific events in round table format as a means of finding solutions to detected issues in the field of forensic science at the regional and international levels. Recommendations for enhancing efficiency in round tables holding have been developed.

While research, the main issues leading to unsuccessful organization of round tables as a result of inconsistencies, lack of interactivity, insufficient argumentation framework, uncontrolled polyphonic discussion, inability to justify and develop their point of view have been considered.

Referring to the analysis of held round tables, a number of recommendations have been created and several methods have been developed for successful holding in the form of project with a clear division of preparation stages and allocation of specific tasks at each stage.

Validity of obtained results and conclusions is ensured thanks to general scientific and special research methods, being means for research, in particular for observation and formal logic (analysis, synthesis, deduction, induction, analogy, abstraction); the systemic and structural method was used to define peculiarities in holding of business meetings.

Implementation of these recommendations into forensic expert practice while business meetings will contribute to search for rational ways of problems solution, exchange of experience at the regional and international levels with forensic experts from leading countries of the world.

Keywords: round table, business meeting, conversation, discussion, interactivity, research, forensic science institutions.

Надійшла до редколегії 31.03.2021 р.

Томашевська А. О., Томашевський О. В. Актуальні аспекти проведення круглих столів на сучасному етапі розвитку судово-експертних установ. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики* : зб. наук. пр. / редкол.: О. М. Ключев, В. Ю. Шепітько та ін. Харків : Право, 2021. Вип. 23. С. 123—133. DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.09>.